

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут педагогіки і психології

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту педагогіки і психології

(підпис)

Світлана КОНДРАТЮК
(ім'я та прізвище)

« 30 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Порівняльна педагогіка вищої школи та позашкільля

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва)

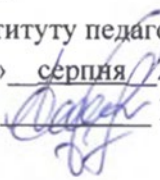
освітня-програма/програми Освітні, педагогічні науки (Позашкільна освіта)
(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту педагогіки і психології

« 30 » серпня 2023 р.

Голова Юлія БОНДАРЕНКО
(д.пед.н., професор)

Суми – 2023

Розробники:

Бойченко Марина Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри
доктор педагогічних наук, професор

М. А. Бойченко

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Магістр	Обов'язкова/ вибіркова	
		Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		90 год.	год.
		Консультації	
2 год.	год.		
Вид контролю: екзамен			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Порівняльна педагогіка вищої школи та позашкілля» є складовою частиною циклу професійної підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» та завершальним етапом підготовки студентів до професійної педагогічної діяльності в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка вищої школи та позашкілля» є: формування в майбутніх фахівців комплексного методологічного, творчого мислення викладання фахових дисциплін у вищій школі; посилення світоглядної та теоретичної підготовки магістрів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки; формування загальних і професійних компетентностей, необхідних для вирішення завдання педагогічної підготовки магістрів до професійної діяльності; ознайомлення з основними напрямками розвитку вищої та позашкільної освіти в зарубіжних країнах.

Завданнями навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка вищої школи та позашкілля» є: вивчення провідних концепцій розвитку вищої та позашкільної освіти; освоєння системи знань про педагогічні методи, технології виховання й педагогічну майстерність в закладах вищої та позашкільної освіти зарубіжних країн; ознайомлення з основними формами роботи в закладах вищої та позашкільної освіти зарубіжних країн, інноваційні процеси в галузі вищої та позашкільної освіти.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Порівняльна педагогіка вищої школи та позашкілля» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетентностями відповідно до освітньо-професійної програми Освітні, педагогічні науки (Позашкільна освіта): **ІК** – здатність розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі вищої та позашкільної освіти; **ЗК 1** – здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; **ЗК 2** – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; **ЗК 4** – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями; **ЗК 7** – здатність до міжособистісної взаємодії; **ЗК 8** – здатність діяти соціально відповідально і свідомо; **ЗК 9** – здатність працювати в міжнародному контексті; **СК 3** – здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти; **СК 8** – здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв’язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах; **СК 10** – володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв’язання дослідницьких і практичних завдань освітньої та виховної діяльності в закладах вищої та позашкільної освіти.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є опанування дисциплін «Філософія освіти», «Педагогіка та психологія вищої школи».

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Порівняльна педагогіка вищої школи та позашкілля» передбачають освітні і професійні компетентності, що включають здатність до: набуття знань щодо становлення й розвитку порівняльної педагогіки вищої школи та позашкілля як галузі наукових знань, систем вищої та позашкільної освіти в зарубіжних країнах; вивчення, узагальнення та впровадження в практику українських закладів освіти позитивного досвіду зарубіжних країн; аналізу та творчого переосмислення провідних педагогічних систем у сфері вищої та позашкільної освіти; використання в педагогічному процесі закладів вищої та позашкільної освіти сучасних методів і прийомів навчання й виховання; вироблення у студентів професійних орієнтирів щодо майбутньої професійної діяльності; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору; здатність використовувати інноваційні технології в практичній діяльності; володіння практичними способами пошуку наукової та професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережевих технологій, баз даних і знань; володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем розвитку порівняльної педагогіки вищої школи та позашкілля в сучасному світі; здатність розуміти високу соціальну значущість професії, відповідально та якісно виконувати професійні завдання, дотримуючись принципів професійної етики та академічної доброчесності.

<p>Результати навчання (РН)</p>	<p>РН 5 РН 6 РН 9 РН 12</p>	<p>РН 5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.</p> <p>РН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.</p> <p>РН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.</p>
--	---	---

		РН 12. Знати основні нормативні акти й документи, які регламентують організацію освітнього процесу в закладах вищої та позашкільної освіти та методики викладання педагогічних дисциплін у галузі освітніх, педагогічних наук.
--	--	---

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, показує знання монографічного матеріалу з питання, вірно обґрунтовує наукові поняття, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, не допускає при цьому помилки
82 – 89	Студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань
74 – 81	
64 – 73	Студент засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу та має складнощі при виконанні практичних завдань
60 – 63	
35 – 59	Студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу
1 – 34	

Розподіл балів

Приклад для екзамену

Поточний контроль								Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1											
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4				
									75	25	100

Поточний контроль								56			
7	7	7	7	7	7	7	7				
Контроль самостійної роботи								19			
2	2	2	2	2	3	3	3				

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 1.8 – теми розділів

Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно з переліком компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється відповідно до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Залік, тести, проекти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Порівняльна педагогіка вищої школи

Тема 1.1. Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань. Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський та національний контексти (Предмет порівняльної педагогіки. Історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки. Методи дослідження та джерела порівняльної педагогіки. Актуальні проблеми досліджень у галузі порівняльної педагогіки. Етапи розвитку освіти підвищеного рівня в Європі, світі та в Україні. Розвиток університетської освіти в Європі та в Україні. Моделі університету та їх теоретичне обґрунтування).

Тема 1.2. Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань. Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні (Політична та економічна глобалізація як чинник розвитку вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Європеїзація як чинник розвитку вищої освіти в Україні. Інтернаціоналізація вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Масовізація вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Актуальні компетентності, необхідні на ринку праці в умовах суспільства знань. Європейська та національна рамки кваліфікацій. Студенто-центрований підхід до організації освітнього процесу у вищій школі. Цифровий підхід в інноваційній освітній діяльності вищої школи).

Тема 1.3. Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри (Етапи формування європейського виміру ЗЯВО. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Особливості функціонування структур зовнішнього та внутрішнього ЗЯВО в Україні).

Тема 1.4. Болонський процес як стратегія формування Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін (Передболонський період європейської інтеграції у сфері вищої освіти: етапи

РОЗДІЛ 1. ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ												
Тема 1.1. Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань. Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський та національний контексти	16	2			2	12						
Тема 1.2. Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань. Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні	14	2	2			10						
Тема 1.3. Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри	14	2	2			10						
Тема 1.4. Болонський процес як стратегія формування	14	2	2			10						

Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін												
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА ПОЗАШКІЛЛЯ												
Тема 2.1. Нормативні засади позашкільної освіти в зарубіжних країнах	16	2				14						
Тема 2.2. Організація позашкільної освіти в зарубіжних країнах	14	2	2			10						
Тема 2.3. Інноваційні форми та методи роботи в закладах позашкільної освіти зарубіжних країн	16	2	2			12						
Тема 2.4. Професійний розвиток педагогів закладів позашкільної освіти зарубіжних країн	16	2	2			12						
Усього годин	120	16	12		2	90						

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань. Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні	2	
2	Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри	2	

3	Болонський процес як стратегія формування Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін	2	
4	Організація позашкільної освіти в зарубіжних країнах	2	
5	Інноваційні форми та методи роботи в закладах позашкільної освіти зарубіжних країн	2	
6	Професійний розвиток педагогів закладів позашкільної освіти зарубіжних країн	2	
Разом		12	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бойченко, М. (ред.) (2023). Трансверсальність у професійній підготовці майбутнього фахівця: глобальний, європейський та національний контексти. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка.

2. Джурило А. П., Глушко О. З., Локшина О. І., Маріуц І. О., Тищенко М. М., Шпарик О. М. (2018). Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ» http://comparlab.org.ua/wpcontent/uploads/2021/06/monogr_transform_proc_shkil_osv_eu_usa.pdf.

3. Донченко, В. М. (2018). Організаційно-педагогічні засади міжнародної діяльності державних університетів США (Дис. канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.

4. Єгорова О. І., Биковська О. В. (2017). *Позашкільна освіта: міжнародний досвід і кращі практики громадянського виховання дітей і молоді*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова.

5. Мелентьєв, О. Б. (2013). *Теорія і методика позашкільної освіти*. Умань: «АЛМІ».

6. Романовський, О. О., Романовська, Ю. О. (2018). Особливості державної підтримки вищої освіти та інноваційної діяльності ЗВО і наукових установ у США. Вісник КНУТД. Серія «Економічні науки», 52-67.

7. Улановська, А. С. (2017). Організаційно-педагогічні засади діяльності Європейського студентського союзу як суб'єкта Болонського процесу (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.

8. Фольварочний, І. В. Європейські тенденції в розвитку освіти дорослих. Режим доступу: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/9/statti/folvarochniy.htm

9. Шапран, О. І. (ред.) (2020). Вища освіта різних країн світу: монографія. Переяслав-Хмельницький, (Київ. обл.): Домбровська Я. М.

10. Шапран, О. І. (2018). США (Сполучені Штати Америки). Реформування і модернізація освітніх систем країн світу XXI століття. Переяслав-Хмельницький, (Київ. обл.): Домбровська Я. М.

Додаткові:

1. Бойченко, М., Пахотіна, Т. (2020). Змістові засади патріотичного виховання школярів у Республіці Польща. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (95), 3-11. DOI 10.24139/2312-5993/2020.01/003-011.
2. Бойченко, М. А. (2016). Літні навчальні програми як форма педагогічної підтримки обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, 1 (52), 312-316.
3. Бойченко, М. А., Чистякова, І. А. (2019). Педагогічна підтримка артистично обдарованої учнівської молоді: досвід європейських країн. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 1-2 (13-14), 242-251.
4. Бойченко, М. А. (2016). Підготовка майбутніх учителів до роботи з обдарованими учнями у вищих навчальних закладах США, Канади та Великої Британії. *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*, 2, 18-23.
5. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів: аналітичні матеріали (2017). [Авшенюк Н.М., Дяченко Л.М., Котун К.В., Марусинець М.М., Огієнко О.І., Сулима О.В., Постригач Н.О.]. Київ: ДКС «Центр». Режим доступу: [https://lib.iitta.gov.ua/708029/1/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%2017%D0%BE%D1%81%D1%82.%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D1%82%20\(1\).PDF](https://lib.iitta.gov.ua/708029/1/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%2017%D0%BE%D1%81%D1%82.%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D1%82%20(1).PDF).
6. Сбруєва, А.А. (2021). Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
7. Заярна, В. С. *Організаційно-педагогічні основи міжнародного співробітництва Європейського Союзу у сфері неформальної освіти дітей та учнівської молоді* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
8. Локшина, О. І. (2018). Джерельна база досліджень із порівняльної педагогіки в умовах трансформаційних процесів в освіті. *Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017). Матеріали Всеукраїнського наук.-практ. семінару ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*, (сс. 20-21), м. Київ, Україна. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714113>.
9. Локшина, О. І. (2018). До питання про використання зарубіжного досвіду: генеза методологічних підходів. *Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів. Матеріали тез доп. VII міжнар. наук.-методол. семінару «Термінова поліграфія»*, (сс. 8-9), м. Київ – м. Хмельницький, Україна. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713996>.
10. Локшина, О. І. (2018). Політика ЄС з розвитку науки та інновацій: орієнтири для України. *Імплементція європейських стандартів в українській освітній дослідження. Матеріали II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (15.06.2018 р., м. Київ)*, «Трек-ЛТД», м. Київ – м. Дрогобич, Україна, (сс. 90-93). <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714275/>.

11. Локшина, О. І. (2019). Освітня політика Європейського Союзу в контексті глобалізації: орієнтири для України. *Міжнародна наукова конференція «Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору інституційного рівня: світовий та вітчизняний вимір»*, (сс. 125-126). Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна. URL <http://lib.iitta.gov.ua/718244/>.

12. Локшина, О. І. (2019). Європеїзація як феномен сучасної Європи та контекст розвитку освіти. *Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 жовтня 2019 року, м. Суми)*, (сс. 157-159). Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718045>.

13. Науменко Р. А. *Позашкільна освіта в Україні та в країнах Європи: порівняльний аспект*. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/dutp/2006-2/txts/GALUZEVE%5C06nraepa.pdf>.

14. Павлик, Н. П. (2016). Зарубіжний досвід організації неформальної освіти. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*, 1, 264-273.

15. Сбруєв, М. Г. (2014). Новітні тренди і технології формування професійних компетентностей випускників магістратури в умовах цифрового світу: досвід США. *Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача вищої школи. За заг. ред. проф. А.А. Сбруєвої та проф. О.Г. Козлової*, (сс. 313- 334). Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка.

16. Сбруєва, А.А. (2015). D(digital)-інновації у вищій освіті: періодизація, класифікації та чинники ефективності. *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої*, (сс. 52-72). Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка.

17. Семенов, О. (2016). Порівняльний аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду формування творчої особистості дитини у закладах неформальної освіти. *Порівняльно-педагогічні студії*, 1 (27), 19-25.

18. Стрижалковська, В. В. *Підтримка обдарованих дітей у неформальній освіті Чеської республіки: аналіз діяльності громадських організацій*. Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN17/12svvdgo.pdf>

19. Шпарик, О. М. (2019). Поняття «освітній розвиток» та «реформування освіти» у сучасному науковому дискурсі України та Китаю. *Український педагогічний журнал*, 3, 38–49. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-38-49>.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Обладнання для практичних занять з курсу: «Менеджмент позашкільної освіти»: ноутбук або ПК, платформа дистанційного навчання Moodle, засоби відеозв'язку Zoom.